

Generella och individuella åtgärder

Många pedagoger söker efter en metod/lösning för hur man kan arbeta med barn med exempelvis någon form av autism. Det skulle för alla, både de pedagoger/ledare som arbetar med barnen och de som skall ge råd, vara bra om det fanns enkla lösningar. "Gruppen autister" är dock så disparat att någon quick-fix när det gäller metod inte finns. Det är därför lätt att bli besviken när man som pedagog söker svar på hur man skall bemöta vissa barn på bästa sätt. Det är i vart fall min, Håkans, erfarenhet. Vi menar att det ändå är lite lättare att ge konstruktiva förslag och tips på åtgärder om frågan om metod delas upp i tre delar; generella åtgärder, individuella åtgärder och förhållningssätt. Först behandlar vi generella och individuella åtgärder. Förhållningssätt i nästa kapitel.

Generella åtgärder och individuella åtgärder skulle också kunna kallas "åtgärder för alla" och "individuellt anpassade åtgärder". Generella åtgärder kallas ibland "design för alla". Funktionsrätt Sverige driver ett projekt där de strävar efter "universell design". Andreas Pettersson skriver längre fram i denna bok om "mainstreaming". Oavsett vilket begrepp som används står det för samma sak. Ett tydligt exempel är ifall vi bygger alla toaletter så att en rullstol kan få plats, alternativt att vi bygger speciella s.k. handikapptoaletter. Ett annat exempel är en högskola där alla filmer som används i undervisningen får undertexter alternativt att de elever som har hörselnedsättning får begära att skolan textar de filmer de behöver se för att kunna ta del av i undervisningen.

Generella åtgärder

Idag byggs en hel del anpassningar av lokaler in från början. Entréer och hissar anpassas för rullstolar. Inom den digitala miljön finns många anpassningar som ingår som standard, ex kan viss text ofta bli uppläst i datorn utan att ett särskild extra program behöver installeras. Dock behövs fortfarande extra program och lösningar på detta område för full tillgänglighet, på utbildningar och arbetsplatser för likvärdiga förutsättningar.

Vinsterna med generella åtgärder är flera. En vinst är att det oftast är ekonomiskt fördelaktigt att lösa en fråga från början istället för att göra individanpassningar i efterhand. En annan viktig vinst är kopplad till demokrati och jämlikhet. Varje gång en person med en funktionsnedsättning/funktionsvariation behöver efterfråga en anpassning är det ett tecken på ojämlikhet.

Det finns mycket att vinna, både ekonomiskt, effektivitetsmässigt och när det gäller resurser, genom att flytta vissa aspekter och strukturer från individuell till en generell nivå. Vi behöver ”kompetenseffektivisera” mera, att fler fullt ut kan och får använda sina olika tillvägagångssätt och kompetenser. Ansvaret bör inte bara ligga på pedagog/ledaren utan främst på organisationsnivå. Detta för att säkra att tillgängligheten efterlevs och likvärdigheten i utbildningen finns i alla kurser, verksamheter, undervisningsrum och seminarier. Det får inte enbart handla om en pedagogs/ledares goda vilja eller eget intresse. Denna bok vänder sig till studieförbund, föreningar och kulturskolor. Vi menar att de frågor vi lyfter här även bör lyftas inom grundskolor, gymnasier, högskolor och universitet. Alla behöver ta mer ansvar för att vi är olika och för våra olika sätt att fungera. Mångfald, VIDD, behöver byggas in som något naturligt.

I all undervisning på en kulturskola, eller verksamhet i en förening/studieförbund, bör anpassningar göras på ett generellt plan så långt det är möjligt. Det är svårt att tänka på allt, det är svårt att göra all tekniskt sett möjlig anpassning, men på många områden bör alla verksamheter klara av att anpassa både undervisning och lokaler.

GENERELLA ÅTGÄRDER – LOKALER

Ett stort område är lokalutformning. Då gäller det naturligtvis att lokalen är fysiskt tillgänglig för alla, men också flera andra områden berörs. För deltagare med koncentrationssvårigheter, exempelvis kopplade till ADHD eller autism, är störningar från belysning, ljud och inredning vanliga. Ljusarmatur som bländar eller blinkar kan ta upp all energi för någon med koncentrationssvårigheter. Samma sak med ljud

Det finns mycket att vinna, både ekonomiskt, effektivitetsmässigt och när det gäller resurser, genom att flytta vissa aspekter och strukturer från individuell till en generell nivå.